

9

MUSICA
INCANTANS.

SIVE

POEMA
EXPRIMENS MUSICÆ
VIRES,

Per illam, Iuvene in-Infaniam Acto,

ET

Musici inde Periculum.

Authore ROBERTO SOUTH Art.Bac.

Ex Æde Christi.

OXONII,

Typis LEON: LICHFIELD Academiæ Typographi,
Impensis THO. ROBINSON. Anno 1655.

ML 798.30 *

HARVARD COLLEGE LIBRARY
IN MEMORY OF
LIONEL DE JERSEY HARVARD
CLASS OF 1915

Feb. 24, 1926

ARGUMENTUM.

*Juvenis quidam auditâ , quam ipse enixè
impetrârat, Harmoniâ, in Insaniam actus est &
seipsum in Mare Præcipitavit : Citharedus
Judicio sistitur , accusatur Homicidii ; ex
Musico, tum Orator factus, seipsum defendit, &
Absolvitur.*

ON, Ego, Cæsareas Acies ; non *Arma*
virumq;

Sed Citharam, Plectrumq; cano: nec in-
utile Numen

Invoco in auxilium: me vivus Anheli-
tus ille

Quo solet inflari vocalis Tibia, pleno

Inspirat Genio: Sed quæ depingere Vocem

Dextra potest, Oculisq; Eccho signare Videndam?

In sua poscebant antiqui carmina Vates

Centum Ora & *Linguas*: nos Centum poscimus Aures,

Totq; etiam *Voces* ; quis enim laudare Choraulem,

Et Lyricam poterit, nisi *Centum* vocibus, artem?

Doctus in Arcadicis vivebat Musicus oris,
 Clarus circa urbes, & famæ Voce, Lyræq;
 Illum lætus Hymen, plausu, juvenumq; Chorëis
 Vicinâ quondam latè celebratus in urbe,
 Cum Lyricis aliis, tanta ad Solennia traxit,
 Spe pretii, pariterq; dapis: pro more jugales
 Ut caneret Ritus: nam quamvis nubere Musa
 Ignoret, celebrare tamen Connubia gaudet:
 Et si Musa silet, torpent epula q, Venûsq;
Eacubas & ipsa Ceres frigent sine Apolline: festa
 Quis meliùs Lyrico celebret Convivia, qui cùm
 Voce suâ traxiile feras, Volucresq; solebat,
 Non tantùm Citharâ novit Celebrare, sed ipso
 Instaurare etiam potuit Convivia Cantu?

At tandem vergente die, festoq; peracto,
 Nota reversurus cùm jam per prata rediret,
 Elysiis spatians olim velut Orphëus agris,
 Incidit in Juvenem, qui post transacta serenus
 Tempora cœnandi, vicina exibat in arva:
 Cui Juvenis (quis enim sua non habet Obvia Fata?)
 Inscius occurrit: Venientem agnoscit ab Ore,
 Jamq; Videre juvat, quia sic Audire placebat:
 Heu Miser ignarus nimium, quod noster hic *Orphens*
 Non tam *Saxa trahat* Secum, quàm triste Sepulchrum!

At citò colloquio factò, dictâq; salute,
 Aggreditur Juvenis precibusq;, & laude Choraulem,
 Et Citharæ Vocem, facundâ Voce precatur:
 Sollicitè sua damna rogans: pretiumque petenti
 Spondet, & oblato sua Fata paciscitur Anro.

Tum Fidicen, sumptâ Citharâ trepidantia tentat:
 Fila manu, plectroq; priùs quàm pangere carmen
 Incipit; immutat chordas, & in ordine fili

Explorat

Explorat cuiusq; sonum, cernitq; peritus
 Concordare fides quamvis diversa sonantes;
 Tam placida, & Concors fuit hæc *discordia fratrum*:
 Sæpe levi digito dum stringit fila, feritq;
 Transiliente manu, minimè meditatus, & Vltro
 Incidit in Cantus, & prodit Nescius artem.

Sic instruxit Ebur, suntq; hæc prologia cantûs
 Artifices testata manus; dum nititur omnes
 In Carmen, ci haræq; suosq; intendere Nervos.
 Sic postquam instruit chordas in carminis Vsum
 Aptatas, atq; Arte Viam patefecit ad Artem:
 Altius insonuit, vox Crescit: & instar Alaudæ
 Dum canit, Exurgit. Digito Chelys icta loquaci
 Sic postquam sonuit, levâ huic in parte mamillæ
 Cor Salit, auditâ citharâq; tripudia ducit.
 Non aliter, quam si salienti pollicis ictu
 Percuteret Cordis Fibras, vis tantaq; plectri est,
 Ut valeat Filo captivam ducere mentem.
 Cùmq; animo Iuvenis Victo succumberet, vno
 Concentu Vicit Fidicen, cecinitq; Triumphum.
 Dextra facit cantum, sonus exit ab ungue, videri
 Possit ut à digito fluxisset melodia; Vocem
 Ipsa manus profert, arguta Vicaria lingua.
 Non Aures solùm rapuit vis musica, totum
 Sed Iuvenem; membroq; miser mutatur in omni:
 Nunc rubuit Vultus, nunc palluit, utq; solebat
 Vox variare sonos, sic hic Variare colores.
 Pes saltare quidem potuit, sed victus abire
 Non tulit: in Venis ipsum Salisfse cruorem
 Plus solito aspiceres: ita demum quilibet artus
 Si non audire, at poterat Sentire carentem:
 Deniq; sic motus, sic toto est corpore raptus,

Ipso

Ipso animata putesut Corporis Organa Cantu .

Anxius interea , Cæco se Verbere carpi
Miratur, Fidicenq; Lyra quos incutit ictus,
Se sentire putat Iuvenis, sic Verbera sentit
Quæ non ipse tulit: misero dum Vulnera plectrum
Dat Magico quodam Cantu, pariterq; potenti
Ac Medea olim permulcet Carmine mentem.
Multa quidem cantat, quæ vel Narrata placerent,
Scilicet imprimis Philomelæ flebile fatum,
Et querulam historiam referunt modulantia Fila,
Quam Virgo narravit Acu. nunc furta deorum,
Innumerosq; Iovis recinit lascivus amores:
Sed tamen hæc Juvenis licet audiat omnia, solo
Captus Amore lyra est; & cum divina canuntur
Furta, rapi à Citharâ potius sua pectora credit,
Vimq; sibi inferri: quoties hinc fila Choraules
Percutit; hic geminat, mæstosq; reciprocatur ictus
Pectora Percutiens: sic sensim in corda furorem
Incauta immittit fidicen, mentemq; per aures
Evocat.

At postquam citharæ vim sic Cantando probâisset,
Ipse simul cantat, pleno & modulantiore ore
Naturæ pariter Vires conjungit, & Artis.

*Vox, fateor, diversa sonat lyriciq; lyraq;
Sed sonat interea Iuvenis, Vox una, gementis.*

Et quia Coniuncti Cantûs Vis fortius urget,
Non tulit ulterius, sed dum canit ille cruentus,
Concentusq; suos, cithara Concentibus addit,
Prorumpit subitò rabies: & Musicus ipso
Enecat afflatu, mortemq; effundit ab ore.

Ac tanquam in linguâ clausum cantantis inesset
Nescio quid, linguæ soleat quod inesse Caninæ,

Progeniens

Progignens rabiem, subiti mala causa furoris,
 Dementat Iuvenem; rabiesq; infusa per aurem
 Invadit Cerebrum, geminiq; potentia cantûs
 Obruit invalidas aures: hoc ergo furorem
 Intulit, auditâ modulantis voce Choraulis,
 Credibile est propriâ saltrâsse è sede Cerebrum.

Prodit inassueto jam se dementia gestu,
 Huc, illuc oculos rotat, ardet, & indice vultu
 Attoniti dat signa animi, cerebroq; soluto
 Excurrunt profugi ruituro è Vertice Sensus.
 Sæpe caput quatit, tanquam Vestigia cantûs
 Quæ vel adhuc retinet, quæ mente tenaciter hærent,
 Ex animo Excuteret, sæpe ore, & Vertice Cælos
 Suspicit Erectos jurans temerarius illuc
 Se non venturum; quia dicitur ætheris axis
 Circumagi Harmoniâ, & volvi concentibus orbes:
 Sic loquitur rabies, celeri mox littora passu
 Acer adit, totumq; animo jam concipit æquor,
 Parq; furit pelagi, turbati & pectoris, æstus.
 Nec fervente freto plus, fluctus spumeus, albet,
 Quàm spuma, huic madido, rabies quam fudit ab ore.
 At jam ferale cum pervenisset ad Vndas,
 Fortè fuit Refluxus aquæ; solitoq; relapsu
 Se tulit, & tanquam scelus hoc foret unda perosa,
 Visa fuit regredi, timidoq; recedere fluctu.

Constitit hic Amens, & tali Littora Vultu
 Spectat, quali Ajax olim *Sigæa* vidit.
 Dumq; memor nimium, fixam tenet auribus Eccho,
 Lethes optat Aquas, sed cum contingere Lethen
 Non datur, a quoreis Oblivia quærit in undis;
 Diluat ex animo ut Cantus, denturq; dolenti
 Saltem inter mutos sibi tuta silentia Pisces.
 Q. is tamen O furor hic! ne Cantus audiat, intrat
 Sirenium sedes! Sed adhuc cur stratus, et altâ
 Consistens Ripâ; (velut ipso in Margine Lethi)

Per

Per mare dum sparſos Scopulos videt, anxius optans
 Clamat, & O, inquit, *Scopulis* ſi ſurdior eſſem,
 Non hæc Dementem propuliſſet in æquora cantus!
 Dum ſpectat fluctus, Rabiem, mentisq; tumultum
 Comparat Æquoreos; nunc lata per æquora Demens
 Ire cupit, Curasq; animi committere Ventis
 Multa quidẽ mala Pontus habet; tamen omnia ſpernit
 Dum nullas videt hinc Citharas. Creſcente furore
 Mox Amens, vbi ſit neſcit, qualiq; Charybdis
 In Gyrum rapitur; tali huic Vertigine fertur,
 Corripiturq; Caput, Cerebrumq; Natare videtur,
 Quamvis nondum vllas, niſi viſu, tangeret vndas.
 Sæpe timet mortem, sæpe optat, & Æquoris inſtar
 Nunc Animus Fluxus peragit, dubioſq; Reſluxus.
 Hæc volvens, ſubito ſe mittit in æquora Salto,
 Et miuſ Infanis demens ſe mergit in vndis.
 Hinc præter Scyllæ Rabiem, furor additus alter
 Acceſſitq; mari Rabies nova: fluctibus hauſtus
 Frendit adhuc, ultroq; licet modò ſa a petebat,
 Iam tamen oppugnat, certatq; obſiſtere morti.
 Tandem Vorticibus raptus, victricibus undis
 Lymphatus ceſſit: Citharæq; lyræq; valete
 Dixit, & acceptum bibulis trahit auribus æquor,
 Occluditq; Oculos verè hæc in morte Natantes.

Haud aliter memini, facilem cùm durior Eccho
 Narciffus fugeret, periturum immerſerat Amens
 Dilecti ſe fontis aquis; a qualia fata
 Huic quoq; contigerant: dulce furioſior Eccho
 Qui fugiens, pariter cecidit fatalibus undis,
 Par hic morte fuit, par & novitate furoris,
 Et dum proſpiceret vitreum moriturus in æquor
 Vel ſua *Narciffum* non plus referebat *Imago*.

Quem ſic lethiferis occidit muſicus Odis,
 Credo hujus dirum primis Natalibus cemen
 Non fauſtæ *Ceciniſtis Aves*: in ſancia Muſæ

Conſpirant

Conspirant; sic Fata *Novem* ferus armat in Unum.
 Verè erat hic Siren, non tam quia Voce sonorus,
 Et liquido æquoreos superans modulamine cantus,
 Quàm quoniam Harmoniâ, Sirenium more, Furentes
 In mare deducat, cantuq; impellat in æquor.

Alter hic Amphion, nam vires artis vterq;
 Edidit æquales, nisi quòd tamen ille Ferarum
 Mulcebat Rabiem; dedit Hic Cantando Furorem.

Hej mihi! quod tam dulce melos, plectrumq; Canorfi,
 Non foret innocuum, nec *Ternæ* sola sororis,
 Sed Citharæ fuerint etiam *Fatalia* fila!

Quà non Versatur Lachesis, *levis iſtus in aurem*
 Si sit lethalis, valeatq; occidere Cantus,
 Et tenues jugulare soni, si Vulneret Ecchol!
 Quin Arcus igitur, Lyricorum Antistes Apollo
 Projice, si Nervus plus ipso Vulnerat Arcu.
 Dum cantu cecumbunt prostrati; credimus ipsas
 Nunc bellare Tubas: nec jam res mira putetur,
 Si gallus Superet, solùm Cantando, Leonem.

O Vox sæva, necem peragens, & funeris Author!
 Quà non, *Harmonici* crudelior ipsa *Neronis*
 Vox fuit, & quà non sonat aptior ulla Tyranno:
Talis erat *Fidicen* sævus *Nero*, funebre cantans
 Lethiferumq; melos, & cæde notabile carmen.

Hunc olim Empedocles, si plectro, & uoce Canentem
 Audisset, quamvis jam tum properasset ad *Ætnam*;
 Fata, necisq; modum mutasset, & igne relicto,
Ætnæisq; rogis, ultro perjisset in undis.

Si foret hic Pastor, placidoq; Armenta, gregesq;
 Carmine mulceret, cantuq; per avia capras
 Cogeret errantes, miri Vi carminis actus,
 In freta grex rueret præceps, pluresq; videret

Per mare Phryxus Oves, pelagusq; immane Natantes.

Si post Stagnantem lethali gurgite mundum,
Tertius elapsus, communi è Strage superstes
Manfisset Fidicen, Tritonis numine Salvus;
Et tibi Deucalion simili lenire parâsset
Concentu Curas, etiam ipse immerfus in ænor
(*Crede mihi,*) irrueres, & Te quoq; pontus haberet

Ignis Apollinej, qui Vi liquefactus in altos
Icare concideras fluctus; velociùs îfles
In medium, Citharâ compulsus Apollinis, æquor:

Si Cithara occidat, si fila sonantia præstent
Officiûm gladij: cùm bella Pelasga reliquit,
Sumeret & Lyricum projectâ cuspide plectrum,
Non arma abiecit, verùm *Mutavit* Achilles.

At jam Fama loquax, quæ tam memorabile fatum
Et miras citharæ voces, taciturna filere
Non poterat, subitò tanquàm Vocalior Eccho
Auditos iterat Cantus: et ut omnia mendax
Aucta refert; sic & pariter cum cantibus *auget*
Cantantis Crimen; portatq; ad Iudicis aures.

Et jam Causidicus, miserandi in fata paratus
Fortiter Accusat, Vexat, certatq; ruentem
Harmoniæ causam, rancâ Subvertere Voce.
Convertens igitur Vultus, ad triste Tribunal,
Concilium rigidum tali Sermone salutat.

Causidici

Causidici Sermo Fidicinem Accusantis

Da veniam (Præses Reuerende) exponere paucis
 Hoc scelus; ante tuas quàm Musicus occupat aures.
 Sistimus adductum huc, mirum Citharæq; Necisq;
 Artificem, cui non, hominem est Occidere, major
 Quàm Cantare, labor: sed enim non possumus ultra
 In Terris sirena pati, monstrum Æquore majus.
 Dulce sonant Cithara, verum Sonat altiùs illis
 Cades: nec pariter Cantantis Crimina possunt
 Cum leuib; transire Sonis: Se Musicus ipse
 Voce suâ prodit, proprio condemnat & Ore.
 Si Cithara hæc vis est; meritò discerpitur Orpheus,
 Dignus & Amphion tantum Comes esse Ferarum.
 Quod si sic Volucres cantarent, quilibet esset
 Vultur; Voce suâ, non Rostro pectora ladens.
 Sic struit insidias, moriemq; Infernus hic Orpheus,
 Atq; aufert Inveni mentem: qui protinus Amens
 Æquor amat, veluti quadam Venus esset in illo,
 Deceptusq; Sono, dulces putat æquoris undas.
 Quid faceret Inuenis, quem pressis fata tenebant
 Auribus? audito hoc Cantu, non Dædalus ipse
 Æquora fugisset, nisi Ceram aptâisset ad aures.
 Sic nec Terra satis Sceleri, simul adjicit æquor,
 Et Iuvenem mergens, ipsas quoq; polluit undas,
 Dum latè Spatians crimen trans æquora currit.
 Sed non ulterius tantum durare sub undis
 Sustinuit facinus, surgit, lucetq; per ipsas
 Crimen aquas: & iusta diu quia pena Cruentum
 Non rapit, ipse fremit Nereus; quoniamq; moratur
 Vindicta, iratis secum mare murmurat undis.
 Si tamen hæc Natura lyra est, ut Musica mergat

*Cur fuit in medio pelago tam tutus Arion?
At Tu, si Iuvenem misisti inuitus in equor,
Salte n etiam poteris Citharâ Delphina parâsse.
Nulla igitur fonti remanet defensio: Jurâ
Exclamant, contraq; reum junctâ omnia Voce
Iustitiam resonant: atq; hæc est Musica Legum.*

Dixit: at hîc tanquam damnato quisq; timebat
Pro lyrico; neq; enim quisquam responsa daturum
Crediderat; verum res hæc miranda fuisset,
Musica si taceat, si nil respondeat Eccho.

Nec mora, Clamosi Præconis Voce citatus,
(Quamvis Harmoniam nullam Vox ista ferebat.)
Accedit Fidicen trepidans, timideq; labanti (cesset,
Voceloquens, (tanquam Tremor hic quôq; Musicus
Artis enim sæpe est tremulas effingere Voces.)
Sic prodit, plectrumq; humero lenthale sinistro
Suspendens, Causam dicit; Vitamq; disertus
Quam propè Cantando amisit, Dicendo tuetur.
Haud secus ac Gracchus, qui cùm suggesta Patronus
Facundus premeret, citharâ post terga Sonanti
Composuit Vocem; plectroq; docente, loquelam
Formavit Variam. Tandem ipsa, silentia servat
Lex, & Inpa tacent: Fidicen dum talia fatur.

Fidicinis sermo se defendentis.

DET Misero mihi Voce, precor, Sors mitis, Eâdem
Quâ ræoni alterius, propriam defendere Vitam.
At quia nulla unquam revocat Palinodia mortem,
Et pro Demerfo lacrymas dare, jure Vocetur
In mare fundere aquas: nullâ revocabilis arte
Sit mea Culpa licet, forsan tamen Arte tuenda est.
Et cer. è cantus morienti impendere, cædem

Non

Non facere est, querulâ sed deplorare perempti
 Exequias Citharâ: Verum quia Carminis Author
 Phabus, & Inventor Citharæ, pro more sub undis
 Feritur, & Hesperium tunc descendit in aquor;
 Crediderim quod aquas simili ratione faventes
 Harmoniæ Dominus, pariterq; Auditor haberet.
 Finge tamen nostro se projecisse Furcentem
 Impulsu in fluctus: hæc Sola est Culpa? quis unquam
 Navigat Anticyras, Cerebri medicamina querens,
 Nec tamen intrat Aquas, nec se commiserit undis?
 At, tenet si memini, Vitæ cum traditur ortus,
 Harmoniam esse Animam, Veterum mihi dogmata suadent;
 Eadem ergo fecisse Lyrâ, faciliq; cruentam
 Cantu inferre necem, ni viâ est occidere Vitâ.
 Esse tamen Lethale potest audire Canentem,
 Cum neq; nos unquam Mors ipsa Audita Necaret?
 Sed quia Merfus erat, eadem Lustralibus aquor
 Purgat aquis, mortisq; genus, mortem expiat ipsam,
 Quæ eadem fecitq; eadem quoq; diluit Unda.
 At Vos o fluctus, quoniam sic cuncta soletis
 Mergere Crudeles, nostrum quoq; mergite crimen.
 Si tamen hoc moriar damnatus crimine, quoniam
 Extinguar fato? num quæ me Sylva secuta est,
 Arboreumq; nemus, tandem in suspendia cedant,
 Inq; Cruces abeant? & sic me Sylva secuta sit,
 Ut sæpe à tergo sequitur Vindicta Nocentem:
 Annæ etiam terra obruerit Lapidemq; canenti
 Qui fuerant Comites, fient mihi fax & sepulchra?
 Si mihi causa Necis Lyræ sit, tunc instar Oloris,
 Et saltem hoc, videar dicendus, romine, Cernit,
 Carmina quod cecini propria prænuncia mortis.
 Crimen Ego Audivi, superest audire probatum;

*An quia Aderfus obit Iuvenis, nos merfimus? ipse
 An feci, ut fureret, quia me cantante furebat?
 Quod si dum canerem cecidisset Stella, quid ergo
 Carmina de Cælo deducere Sydera credes?
 Par certè furor est, in me transferre furorem
 Alterius: Musas tam stultum est dicere mortis
 Fortuite causas; Artiq; ascribere casum.
 Nullum ego Carnifici fudi unquam Voce cruorem;
 Vos soli Legum Domini, qui jura tenetis,
 Vos soli miseros occidere Voce potestis.
 Sic fatus; Misero, Exclamat, nec fata merenti,
 Parcite clementes: Et Parcite rettulit Eccho.*

Dixit; & hanc memini facili candore jocosus
 Imposuit Judex dicto pro crimine pœnam,
 Ut, quoniam Lyricum superaverat Orphea cantu,
 Acceptâ citharâ Stygias inviseret oras,
 Et simili arte canens, quem demississet ad Umbras
 Cantu, illum rursus Cantu revocaret ab Umbris.

Si quis fortè roget, mihi cur dementia, versûs
 Materiam dederit; Furor ille Poeticus, inquam
 Impulit; & prohibens musarum in Fonte morari,
 Proluere immenso me jussit in æquore Labra.

Adde, quod excludit Sanos Helicone Poëta.

Inclyte Nervorum Rector, citharæq; magister,
 Quis Te digna canat? regiones Musicus Orpheus
 Ibat ad infernas: Tu vertice Sydera tangis:
 Et Lyricus Vates superas mea Carmina, solum
 Diræi Cygni, Calamôq; , & Voce sonandus.
 Famæ implere Tubam valet hæc Vox Sola; trahebat
 Illa quidem Sylvas; Lauri te sponte sequuntur.
 Dignus es ut vivas post funera, Memnonis instar
 Vocali insignis Statuâ; tibi ut ipse superstes

Te Solus recinas, tua ut ipse Epicedia cantes.
 Qui, post *Demersum hunc*, monumenta perennia Vocis,
 Et citharæ laudes, *ipsis inscripseris undis*,
 Cùm mea, per latum hoc Pelagus, laudúmque tuarum
 Æquor, Vela feram, pæne hîc immergor & ipse.
 Nam patet in laudes vastus tibi Campus Aquarum;
 Sed præstat regredi, & *motos componere fluctus*.

F I N I S.

